

12 בנובמבר, 2024

קול קורא – הצעה לשינויים במבנה התעריף

ביום 6.11.2024 פרסמה רשות החשמל ("הרשות") קול קורא להתייחסות הציבור שעניינו הצעה לשינויים במבנה תעריף החשמל ("הקול הקורא"), זאת על רקע השינויים המהותיים שחלו במשק החשמל בשנים האחרונות.

הקול הקורא כולל שלוש ההצעות שעיקרן אופן שינוי רכיב הייצור, הפנמת עלויות חיזונית של פליטות מזהמים בתוך רכיב הייצור ועדכון התעריף באופן אוטומטי ותדיר. השינויים המוצעים במבנה התעריף צפויים לחולל שינויים משמעותיים בתחרות במשק החשמל.

לדברי הרשות, יישום הצעות אלו צפוי להוביל ליצירת תנאים מיטביים לתחרות, למזעור עלויות ולהפחתת פליטות וקידום אנרגיות מתחדשות. הרשות מבהירה כי אף שההצעות קשורות בקשר הדוק, כל הצעה עומדת בפני עצמה וניתן יהיה ליישמן יחד או לחוד.

לקול הקורא המלא לחצו [כאן](#); ניתן להגיש התייחסות עד ליום 4.12.2024 בשעה 12:00 על גבי הטופס [כאן](#).

להלן יפורטו עיקרי הקול הקורא:

א. פיצול רכיב הייצור למרכיב משתנה ומרכיב קבוע

1. רכיב הייצור משמש כרכיב המרכזי עליו מתבססת התחרות בשוק החשמל. כיום, משקף רכיב הייצור, מלבד עלויות הייצור עצמן, את כלל ההוצאות הקשורות לכאורה למקטע הייצור, ומושפע מגורמים חיזוניים שאינם קשורים לתחרות באופן מובהק, כגון תקבולים ממכירת תחנות הכוח של חח"י, עלויות ייצור בפחם או הסדרים בשוק הפרטי, אשר מבחינה מהותית היה ניתן לשייכן למקטע המערכתי (עלויות בהן נושאים כלל צרכני החשמל במשק).

2. פתיחת מקטע האספקה לתחרות הייתה אמורה להביא לביסוס תחרות סביב עלות הייצור השולית (SMP), אך הכללת עלויות שאינן תחרותיות ברכיב הייצור ואופן חישובו כעלות ייצור ממוצעת, יצרה בפועל רמת מחירים שונה מהמחירים ששוק תחרותי היה אמור לייצר. בנוסף, פתיחת שוק החשמל לתחרות יצרה מציאות שבה מתקיימות במקביל שתי מערכות מחירים (תעריף מספקים ותעריף חח"י), כך שזהות המספק משמשת כפונקציה לפיה נקבע מחיר החשמל.

3. לאור האמור ועל מנת להגדיל את האפקטיביות של התחרות בשוק החשמל, מציעה הרשות כי תעריף הייצור יפוצל לשני מרכיבים:

3.1 מרכיב עלות משתנה – יקבע על בסיס מחיר ה-SMP. בהתאם לתחזיות ולשינוי הצפוי באופן חישוב מחיר ה-SMP¹, יעמוד הממוצע השנתי רכיב זה בין 16-18 אג' לקוט"ש.

3.2 מרכיב עלות קבועה – יקבע על בסיס עלויות הון ועלויות תפעול הקבועות וימודד לפי מדדים רלוונטיים. הרשות מציינת כי עלות זו צפויה לנוע בין 9-11 אג' לקוט"ש.

¹ ר' מתווה מנהל המערכת לשינוי מחיר ה-SMP.

ב. גילום עלויות פליטות גזי חממה מזהמים ברכיב הייצור

4. הרשות מציעה ליצור מנגנון לתמחור עלויות חיצוניות של פליטות מזהמים כך שאלו יופנמו בתוך מרכיב ה-SMP (קרי, מרכיב העלות המשתנה ברכיב הייצור). המנגנון יחייב כל יחידת ייצור בעלויות פליטות מזהמים לקוט"ש, בהתאם לכמות הפליטות שלה. עלות הפליטות תחושב על סמך העלויות החיצוניות של המשרד להגנת הסביבה כהשלמה לעלויות שנקבעו במסגרת מס הפחמן (תיקון צו הבלו). תוספת העלות תועבר מהיצרן למנהל המערכת עבור כל קוט"ש מיוצר ותושת על כלל יצרני החשמל במשק.
5. השתת עלות הפליטות על כלל היצרנים, תיצור תמריץ מובנה לעסקאות ממקורות ייצור באנרגיה מתחדשת (עליהם לא יושתו עלויות הפליטות) וכתוצאה מכך סביר כי מחיר ה-SMP יעלה ורכיב הייצור יגדל בהתאם.
6. תשלומי היצרנים בגין הפליטות יהוו מקור לסבסוד עלויות עודפות מייצור באנרגיות מתחדשות (העומדות על כ-2.6 מיליארד ש"ח לשנת 2024) ולהפחתת העלויות המערכתיות לכלל צרכני החשמל. מאחר שהעלות תופנם במקטע הייצור ותקוּזוּ מול העלויות העודפות הנובעות משילוב אנרגיות מתחדשות במקטע המערכתי – לא תושת עלות עודפת על צרכני החשמל.
- להלן דוגמה מספרית להשפעת השינויים המוצעים במבנה התעריף על רכיב הייצור:²

רכיב ייצור חדש - סהכ	קבועה עלות	SMP לאחר הפנמת עלות הפליטות	עלות הפליטות	SMP לפני הפנמת עלות הפליטות	רכיב ייצור קיים	עונה	
						מש"ב	שפ"ל
20	3	17	2	15	19	חורף	שפ"ל
71	42	29	4	25	71		פסגה
18	2	16	2	14	18	מעבר	שפ"ל
23	1	22	3	19	22		פסגה
24	2	22	3	19	22	קיץ	שפ"ל
110	82	28	4	24	114		פסגה
27-32	9-11	18-21	2-3	16-18	30	ממוצע	

ג. עדכון תדיר ואוטומטי של תעריף החשמל

7. הרשות מציעה לעדכן את תעריף החשמל באופן אוטומטי ותדיר יותר בהתאם לשינויי המדדים זאת על מנת שמחיר השירותים יהיה קרוב לעלותם השוטפת. כלל התעריף המערכתי יוצמד למדדים מתאימים שיתעדכנו במועדי העדכונים העיתיים.
8. נוכח הצפי לפיתוח רשת ההולכה והחלוקה בשנים הקרובות מציעה הרשות לקבוע תעריף נורמטיבי לכל אחד ממקטעי הרשת (מקטע ההולכה ומקטע החלוקה) בהתבסס על תוכניות הפיתוח והתחזיות ארוכות

² המספרים בדוגמה להמחשה בלבד ואין ללמוד על התעריפים הצפויים בפועל.

הטווח. תעריף זה יוצמד למדדים במועדי העדכונים הרלוונטיים, כך שתעריף התעו"ז למקטעי הרשת יהיה אחיד בכל מקבצי שעות הביקוש בעונות השונות.

בהתאם לאמור לעיל, מחיר החשמל יקבע כך שהרכיב המערכתי, רכיב הרשת (מקטע ההולכה ומקטע החלוקה) והרכיב הקבוע לייצור יקבעו בהתאם לתעריף הנורמטיבי בהתאם למדדים שיקבעו עבור כל רכיב, בעוד שרכיב הייצור המשתנה יקבע בהתאם למחיר ה-SMP.

ד. סוגיות נוספות הנבחנות על ידי הרשות

9. הרשות מבקשת לקבל את התייחסות הציבור לסוגיות נוספות הנבחנות על ידה :

- 9.1 קביעת התעריף לצרכנים ביתיים של חברת החשמל : קביעה בהתאם לתחזית SMP ; אופן החלת הפרשים תקופתיים בין תחזית ה-SMP לבין מחירו בפועל במהלך השנה.
- 9.2 גובה הרף לפער ההפרשים הדורש עדכון.
- 9.3 תדירות עדכונים התקופתיים האוטומטיים בתעריפי החשמל לפי המדדים.
- 9.4 הגדרת עדכון חריג עבור רכיב הייצור הנורמטיבי.

סקירה זו ניתנת כשירות ללקוחותינו, האמור בה אינו מהווה משום חוות דעת, ייעוץ משפטי, המלצה או הצעה לפעול בדרך כלשהי. אולגן רוב ושות', עורכי דין אינם נושאים באחריות כלשהי לנכונותם ולדיוקם של הסקירה ופרטיה, ולא יישאו בשום מקרה באחריות לנזק מכל סוג ומין, שייגרם בגין השימוש במידע הכלול בסקירה זו.

בברכה,

צביקה מרקס, עו"ד מיטל טובי, עו"ד
אולגן רוב ושות', עורכי דין